

VILÁGÖRÖKSÉG

- A világon jelenleg 779 kulturális, 197 természeti és 31 vegyes világörökségi helyszín található, ebből 46 veszélyeztetett.
- Magyarországon nyolc világörökségi helyszín található.
- A magyar helyszínek közül hét a kulturális, egy a természeti kategóriába tartozik.
- Az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai, valamint a Fertő/Neusiedlersee kultúrtáj határokon átnyúló világörökségi helyszín.
- A Magyar Várományosi Listán jelenleg tíz természeti, illetve kulturális örökség szerepel.
- A magyar világörökségi területeken több mint 275 ezer fő él.
- 2014-ben kezdődött el a világörökségi helyszínekre vonatkozó kezelési tervek készítése.
- Az Aggteleki- és a Szlovák-karszt barlangjainál természetvédelmi kezelési terv készül.
- A budapesti Andrassy út világörökségi területén jelenleg 26 súlyosan veszélyeztetett épület található, amely az összes épület közel 10 százaléka.

A Kormány [T/5053.](#) számon nyújtotta be a világörökségről szóló 2011. évi LXXVII. törvény módosításáról szóló törvényjavaslatot, amelynek célja a végrehajtási tapasztalatok alapján szükséges módosítások végrehajtása.

Az UNESCO-világörökség

A világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló, 1972-ben elfogadott [UNESCO egyezményt](#) Magyarország 1985-ben ratifikálta. Az egyezménnyel létrejött a világörökség fogalma és meghatározták ennek szervezeti és működtetési hátterét.

Az egyezmény értelmében a világörökség „*kijelölésének, védelmének, megóvásának, bemutatásának és a jövő nemzedékek számára való átadása biztosításának elsődleges kötelezettsége arra az Államra hárul, amelynek területén található.*” és az egyezményben részes államok vállalják, hogy a fentiek érdekében minden tőle telhetőt megtesznek.

MAGYARORSZÁGI VILÁGÖRÖKSÉGEK

[Magyarország Alaptörvénye](#) deklarálja: „...a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.” (Alapvetés P) cikk)

A világörökségről szóló [2011. évi LXXVII. törvény](#) értelmében:

- **világörökségi helyszín:** az UNESCO Világörökség Bizottsága határozata alapján a Világörökség Jegyzék-be felvett, világörökségi címmel rendelkező – e törvény 1. mellékletében meghatározott – helyszín, amelyet a kulturális örökség, illetve a természet védelméről szóló jogszabályok alapján nyilvánítottak védetté, és ekként kulturális örökségi védelmet élvező terület, illetve védett természeti terület;
- **világörökségi helyszín védőövezete:** a világörökségi helyszín környezete, amely az UNESCO Világörökség Bizottságának határozata alapján a világörökségi helyszín kiemelkedő egyetemes értékeinek sértetlenségét, illetve hitelességének védelmét biztosítja, és amelyet a kulturális örökség, illetve a természet védelméről szóló jogszabályok alapján nyilvánítottak védetté vagy jelölték ki, és ekként kulturális örökségi védelmet élvező terület, védett természeti terület, illetve a védett természeti terület védőövezete;
- **világörökségi terület:** a világörökségi helyszín és annak védőövezete.

Magyarországi világörökségi helyszínek				
Elnevezés	Felvétel/ bővítés éve	Világörökségi helyszín	Védőövezet	Lakónépeség a világörökségi területen
		területe (ha)		
Budapest – a Duna-partok, a Budai Várnegyed és az Andrásy út	1987/2002	468	508	110-120 000***
Hollókő Ófalu és környezete	1987	144,5	–	333****
Az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai	1995/2000	55 017*	35 531*	13 535****
Az Ezeréves Pannonhalmi Bencés Főapátság és természeti környezete	1996	48,3	–	3 925****
Hortobágyi Nemzeti Park – Puszta	1999	74 865	–	200***
Pécsi ókeresztény sírkamrák	2000	n.a.	8	500***
Fertő/Neusiedlersee kultúrtáj	2001	65 753**	6 372**	74 039****
A tokaji-hegyaljai történelmi borvidék kultúrtáj	2002	12 607	74 738	72 383****

Forrás: Infoszolg/www.vilagorokseg.hu; Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ, Világörökségi és Nemzetközi Főosztály (továbbiakban: [Forster Központ](#))

* Szlovákiával közösen. Ebből Magyarországon: 19752,4 ha helyszín és 24292,66 ha védőövezet.

** Ausztriával közösen. Ebből Magyarországon: 19256,57 ha helyszín és 3812,31 ha védőövezet.

*** Becsült adat. Forrás: [Forster Központ](#)

****A 2010. évi népszámlálás végleges adataiból továbbvezetett adat, 2013. dec. 31-i állapot.

Forrás: KSH adatszolgáltatás

Az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottságának **Világörökség Szakbizottság** működését és feladatait a [17/2012. \(II. 16.\) Korm. rendelet](#) határozza meg.

A **világörökségi gondnokság** olyan, az adott világörökségi helyszín kiemelkedő egyetemes értékének jellegéhez kötődő tevékenységű, jogi személyiséggel rendelkező szervezet, amelynek tevékenysége kiterjed a világörökségi érdekek képviselőjére, a kiemelkedő egyetemes érték védelmére. Működési területe magában foglalja a világörökségi te-

riületet vagy annak jelentős részét. ([2011. évi LXXVII. törvény](#))

A **világörökségi gondnokság** kiválasztását, feladatait és működését a [32/2012. \(V. 8.\) NEFMI rendelet](#) szabályozza.

A **világörökség kezelési tervét**, valamint a magyar **Világörökségi Várományos Helyszínek Jegyzékébe** történő jelölés és felvétel folyamatát [315/2011. \(XII. 27.\) Korm. rendelet](#) szabályozza.

A **világörökségi várományos helyszín**: a kiemelkedő kulturális örökségi, illetve természeti értékei

révén, UNESCO Világörökség Központhoz bejelentett, a Világörökségi Várományos Helyszínek Jegyzékében szereplő helyszín, amelyet a kulturális örökség, illetve a természet védelméről szóló jogszabályok alapján nyilvánítottak védetté, és ekként kulturális örökségi védelmet élvező terület, illetve védett természeti terület.

Magyar Várományosi Listán szereplő helyszínek (A [27/2015. \(VI. 2.\) MvM rendelet](#) alapján hatályos: 2015. június 17-től)

- A római birodalom határai – A római limes magyarországi szakasza;
- Lechner Ödön művei;
- Esztergom és Visegrád középkori magyar királyi központok, valamint az egykori Pilisi királyi erdő területe
- Balaton-felvidéki kultúrtáj;
- Magyarországi tájházak hálózata;
- A Mezőhegyesi Állami Ménesbirtok;
- Felső-Tisza-vidéki fa harangtornyok;
- A Komárom/Komarnoi erődrendszer a Duna és a Vág folyók összefolyásánál - az erődrendszer magyarországi elemei: Monostori Erőd, Csillag Erőd, Igmándi Erőd
- A budai termálkarszt barlangrendszerei;
- Ipolytarnóci őselőhely.

A világörökségi listára való felkerülést az Egyezményt ratifikáló tagállamok maguk kezdeményezhetik a [Világörökség Bizottságnál](#), amely évente egyszeri gyűlésén hoz döntést. A kiválasztás kritériumait a Bizottság szabályzata határozza meg.

ÖRÖKSÉGTURIZMUS

A világörökségi helyszínek világszerte nagyon fontos turisztikai termékek, az egyes országok turisztikai imázsképzésében is élen járnak. Magyarországon is ennek megfelelően jelentős forrásokat fordítottak, fordítanak a világörökségi helyszínek fejlesztésére.

Az egyes, könnyen lehatárolható világörökségi helyszínek (Hollókő, Pannonhalma, Tokaj)

vendégéjszaka számai azt mutatják, hogy nincs kihasználva a cím birtoklásával járó előny, **nem sikerült növelni a helyszínek látogatottságát**: bár a cím elnyerését követően némileg nőtt a forgalom, általában inkább a stagnálás, vagy a visszaesés a jellemző tendencia. Meg kell azonban jegyezni, hogy Hollókő és Pannonhalma ugyanakkor jellemzően az egynapos látogatások célpontja.

Vendégéjszakák számának alakulása a világörökséggé nyilvánítást követően (1986–2013)
Kiemelve a világörökséggé nyilvánítás éve

Év	Hollókő	Pannonhalma	Tokaj
1986	7 482*		
1987	6 992*		
1988	6 769*		
1989	8 352		
1990	6 028		
1991	7 019		
1992	6 231		
1993	6 313		
1994	7 489		
1995	4 116	4 271	
1996	5 464	4 684	
1997	6 308	5 660	
1998	7 281	6 272	
1999	5 334	4 205	
2000	7 582	4 905	
2001	5 622	4 835	15 869
2002	5 207	3 720	18 754
2003	5 740	4 282	19 214
2004	8 359	3 044	18 835
2005	8 455	3 030	17 502
2006	6 294	2 579	18 949
2007	4 605	2 102	20 065
2008	4 422	2 237	19 759
2009	4 504	2 028	18 301
2010	4 075	4 365	20 425
2011	6 992	3 962	18 323
2012	13 201	2 083	19 503
2013	5 872	2 791	20 914

Forrás: Infoszolg/KSH adatszolgáltatás

Források:

- [1985. évi 21. törvényerejű rendelet](#) a világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló, az Egyesült Nemzetek Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezete Általános Konferenciájának ülészakán Párizsban, 1972. november 16-án elfogadott egyezmény kihirdetéséről
- [2011. évi LXXVII. törvény](#) a világörökségről
- [315/2011. \(XII. 27.\) Korm. rendelet](#) a világörökségi kezelési tervről, a világörökségi komplex hatásvizsgálati dokumentációról és a világörökségi várományos helyszínekről
- [17/2012. \(II. 16.\) Korm. rendelet](#) az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottságáról
- [32/2012. \(V. 8.\) NEFMI rendelet](#) a világörökségi gondnokságról
- [27/2015. \(VI. 2.\) MvM rendelet](#) a Világörökségi Várományos Helyszínek Jegyzékéről
- [Világörökség Magyarországon](#)
- [UNESCO World Heritage Centre](#)
- [Az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottsága](#)
- Huszonhat épület veszélyben – [Forster Központ](#), 2015. május 4.
- Kezelési tervek készülnek hat világörökségi helyszínrre – [vilagorokség.hu](#), 2014. szeptember 19.
- Karsai Árpád: Világörökségek itthon: pénztető vagy aranybánya? – [Világgazdaság Online](#), 2014. március 17.
- Tanulmányok az örökségmenedzsmentről 1. Világörökség és kezelése, Bp., 2009.
- Tanulmányok az örökségmenedzsmentről 2. Kulturális örökségek és kezelése, Bp., 2011.

Készítette: Csorba György
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

ORSZÁGGYŰLÉS HIVATALA KKI

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486

Az információs jegyzet az országgyűlési képviselők tájékoztatása céljából készült.
A dokumentum az összeállítás elkészültének időpontjában fennálló aktuális helyzetet mutatja be.
Az információs jegyzet szerzői jogvédelem alatt áll.